

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РОСЛИН

Україна та світ 18 травня 2015 року відзначили Третій міжнародний День рослин

Рослини – невід’ємна складова існування біосфери і життя на Землі, автотрофні продуценти кисню в атмосфері та цілої низки важливих метаболітів, що використовуються людиною як харчові продукти, лікарські препарати та енергоносії. Безперечно, поза утилітарним сприйняттям, краса та досконалість представників царства *Plantae* здавна дарують людині естетичну насолоду, гармонізують її довкілля. Різноманітні фундаментальні та прикладні галузі знань, що вивчають рослини («plant science»), набувають дедалі більшої актуальності з огляду на зростання населення нашої планети, потреби в харчових ресурсах, альтернативних джерелах енергії та створенні стійких до несприятливих чинників навколишнього середовища сортів.

Міжнародний День рослин (Fascination of Plants Day, FoPD) уже втретє, під егідою Європейської організації біології рослин (European Plant Science Organisation, Брюссель), відзначили 18 травня 2015 року у понад 50 країнах світу. Зокрема, це країни Європи, Америки, Леванту, Азії, Океанії та Африки (інтерактивна мапа – на сторінці EPSO <http://www.plantday12.eu/map.htm>). Близько 2000 установ (науково-дослідні інститути, університети, ботанічні сади, дослідницькі центри, національні парки, заповідники, агротехнологічні компанії, приватні організації тощо), а також окремі ентузіасти – флористи, дендрологи, ландшафтні дизайнери, фермери, садівники організували відкриті заходи на волонтерських засадах. Їхньою метою було поширення знань у галузі наук про рослини – ботаніки, екології, фізіології, клітинної біології рослин, біо- та нанотехнології, генетичної інженерії, сільського господарства, збереження біорізноманіття тощо. Не менш актуальним є і поглиблення природничої освіти та поширення «plant art» – напрямів мистецтва, пов’язаних із рослинним сві-

© Ю. КРАСИЛЕНКО, 2015

ISSN 0372-4123. Укр. ботан. журн., 2015, 72(3)

Урочисте відкриття Третього міжнародного Дня рослин Національним Координатором, директором ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України», акад. НАН України Ярославом Борисовичем Блюмом

Opening of the "Fascination of Plants Day in Ukraine" by National Coordinator, Director of the Institute of Food Biotechnology and Genomics, National Academy of Sciences of Ukraine Prof. Yaroslav Blume

том – ікебани, флористики, лендарту, оформлення гербаріїв, фотографії, скульптури, живопису, батіку та інших цікавих жанрів і стилів.

Ці заходи були відкриті для широкого загалу відвідувачів: дорослих (фахівців і нефаківців), дітей дошкільного віку, школярів і студентів, які мали нагоду ознайомитися з напрямками досліджень лабораторій і долучитися до виконання демонстраційних дослідів, цікаво провести час у музеях і на виставках, взяти участь у семінарах, майстер-класах, конкурсах і вікторинах, поспілкуватися з науковцями та освітянами, поділитися своїми знаннями та вміннями.

Науково-просвітницькі заходи до Третього міжнародного Дня рослин відбулися в Україні 3–31 травня 2015 року. Ідею щодо приєднання нашої країни до цієї ініціативи EPSO підтримав академік НАН України Я.Б. Блюм, директор ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки», національний координатор подій до Дня рослин в Україні від 2012 року; був сформований основний кластер провідних науково-дослідних та освітніх установ (<http://ifbg.org.ua/uk/166/ukrayina-i-svit-vpershe-vidznachili-den-roslin>). Протягом трьох травневих тижнів усі охочі мали можливість безоплатно відвідати відкриті лекції, презентації, те-

Карта подій до Третього міжнародного Дня рослин в Україні

Map of FoPD events in Ukraine

матичні конкурси, організовані провідними фахівцями й аматорами, демонстрації природничих експериментів із залученням сучасних методів біологічних досліджень, екскурсії в оранжереї, помандрувати в національні природні парки пішки та велосипедом тощо. До цьогорічного Міжнародного Дня рослин в Україні до традиційних учасників (ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України», Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України, Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України, Навчально-науковий центр «Інститут біології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, національні природні парки «Дермансько-Острозький» і «Гомільшанські ліси», еколого-туристичний клуб «Слідопити») долучилися понад 30 установ та організацій із 15 міст країни. Це Ботанічний сад імені академіка О.В. Фоміна Навчально-наукового центру «Інститут біології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національний науково-природничий музей НАН України, Інститут зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України, Інститут еволюційної екології НАН України, Інститут молекулярної біології та генетики НАН України, Державний природознавчий музей НАН України (м. Львів), Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (НДІ природничих наук), Національний авіаційний

університет (кафедра біотехнології), Національний еколого-натуралістичний центр, Ботанічний сад Львівського національного університету імені Івана Франка, Біосферний заповідник «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна Національної академії аграрних наук України, Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України, національні природні парки «Бузький Гард», «Гуцульщина», «Деснянсько-Старогутський», «Джарилгацький», «Подільські Товтри», «Прип'ять-Стохід», водно-болотні угіддя «Бакотська затока», екоclub «Зелена хвиля», природничо-пізнавальний проект «Зелений ліхтарик», Громадська організація «Жінки в науці» та студентське біологічне товариство НаУКМА. Варто зазначити, що Україна цьогоріч посіла друге місце в світі за кількістю проведених заходів (127), між Польщею (201) та Італією (72). Серед цих заходів – 30 лекцій і 20 майстер-класів, 22 демонстрації, 20 екскурсій музеями, ботанічними садами, національними парками й історичними центрами міст України. Крім того, в рамках Дня рослин відбувся фотоконкурс «Plant Art and Photography Contest – Fascination of Plants Day–2015» з подальшими виставками робіт переможців, які відібрало професійне журі, а також фотографій, що здобули призи глядацьких симпатій. Цьогоріч деякі події в рамках Третього міжнародного Дня рослин відбулися спільно з лекціями, демонстраціями, екскурсіями й іншими науковими та науково-популярними заходами від молодих учених НАН України. Це «Дні науки. Весна» (16–26 травня) (<http://dni-nauky.in.ua/>),

Міжнародний день музеїв (18 травня) та Дні світла у Львові (16–17 травня). Різноманітні заходи до Дня рослин відбулися по всій Україні (див. мапу). На жаль, Донецька та Луганська області, АР Крим через штучно утруднене переміщення та спілкування з колегами у зв'язку з агресивною політикою Російської Федерації були представлені на виставках у м. Києві лише фотографіями та художніми роботами, присвяченими флорі та місцевим краєвидам. Найактивніші учасники отримали сертифікати. Спонсорами Дня рослин виступили: компанія «ОПТЕК», фонд «Об'єднана поміч Україні», дизайнер Поліна Забіжко (студія «Pine Top Craft»), фотографи Михайло Богомаз і Наталя Шевченко, художник Віталій Бугара.

Детальну інформацію та програму місцевих заходів до Третього міжнародного Дня рослин розміщено на офіційній сторінці України на сайті EPSO: <http://www.plantday12.eu/ukraine.htm>. Архів подій з нагоди Дня рослин в Україні за 2012, 2013 та 2015 роки («історії успіху» – «success stories»): <http://www.plantday12.eu/ukraine-success-story-2013.htm>. Конспект науково-популярної лекції «Навіщо потрібно вивчати рослини?» можна знайти за посиланням: http://www.plantcell.org/site/teachingtools/TTPB1LectureNotes_UkrainianVersion.pdf Інтерактивну інформацію щодо Дня рослин в Україні вміщено на сторінці у Фейсбукі: <https://www.facebook.com/fopd.ukraine>

Ю. КРАСИЛЕНКО

THIRD INTERNATIONAL «FASCINATION OF PLANTS DAY» IN UKRAINE

The Fascination of Plants Day (FoPD) has been launched in 2012 under the umbrella of EPSO (European Plant Science Organization) and supported by the majority of European, North- and South American, Asian, Australasian, and African countries. Ukraine adopted this society-oriented idea and hosted various public events related to basic plant science, agricultural research, nature conservation, biodiversity, education and arts. Many Ukrainian government and public organizations supported and organized FoPD events in 2012, 2013 and 2015, as well as the Universities in regional centers, botanical gardens, nature protection areas, colleges, primary schools, artists, and media. The scope of local events was broad: open lectures and workshops in plant research centers, international conferences, educational cycles of presentations, topiary art, physiology of flowering and many others, open day in botanical gardens, interactive games for primary school children, literature contest “Verbum de Plantis” and other events. Attendees of the FoPD events from all age groups had the opportunity to visit ecological routes in protected areas, recognize common and rare species with the botanists sharing the principles of field guides use and become informed about the main achievements of plant research in Ukraine. This year, some events dedicated to the 3d FoPD held from 1 to 31 of May have coincided with lectures, demonstrations, tours and other scientific and entertaining plant-related activities in the framework of the 9th All-Ukrainian Science Festival (May 19–21,

2015) all over Ukraine, as well as with activities for the International Museum Day (May 18, 2015). Research institutions, universities, botanical gardens, natural science museums, national parks and many enthusiasts (landscape designers, biology teachers, plant artists, etc.) organized exciting educational activities for the whole family, telling about various aspects of plant life. Visitors participated in bike tours and excursions in national parks, plant identification quests, Western Blot analysis, herbarization and in vitro propagation workshops, plant art “Flower Power” fair, plant photos and “Flora Taurica” art-herbariums exhibitions, lectures about plant (nano)biotechnology, the Antarctic flora, Ukrainian Red Data Book species, plants in space (joint Ukraine-NASA experiments), etc.

The detailed program of FoPD events and success stories of May 2015 in Ukraine could be found at the official EPSO-Ukraine web page: <http://www.plantday12.eu/ukraine.htm>. Interactive information about the FoPD in Ukraine is available in Facebook: <https://www.facebook.com/fopd.ukraine>. We hope to expand the circle of enthusiasts interested in plants and explain the importance of knowledge about them to public till the next FoPD in 2017. Let plants fascinate you!

YULIYA KRASYLENKO, Coordinator of FoPD events in Ukraine, PhD, Research Fellow, Institute of Food Biotechnology and Genomics, National Academy of Sciences of Ukraine